

Leto I

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 16

Naročnina: letno Din 24.—
polletno „ 12.—
četrtletno „ 6.—
Izhaja vsak drugi četrtek**GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR**

»Zbor« postaja faktor

Naše ljudstvo, naš narod ima grenko usodo, da mora iti skozi najtežje preizkušnje. Ničesar mu ni prihranjenega, ničesar ne pridobi brez neizmernega truda, brez neizmernih žrtev. Taka je bila njegova preteklost, taka je sedanjost. Ko preživljamo ravnokar dvajsetletnico bojev za svobodno Jugoslavijo v Dobrudži, ko preživljamo obletnico slavnega proboja solunske fronte, kjer je povsod tekla poleg srbske tudi slovenska in hrvaška kri naših vojnih dobrovoljcev, nam je še posebno jasno, kako težka je bila pot do vere v našo samostojnost.

Na trnjevitih potih more človek šele spoznati moralno in fizično moč svoje osebnosti. Lahko in udobno življenje omehkuži človeka in trenutno blagostanje, doseženo na loteriji življenjske sreče, topi moč odpornosti. In majhno je število tistih, ki se morejo obdržati na višini tudi po življenjskih udarcih in nesrečah.

V izgraditvi človekove osebnosti, v kulturnem in moralnem dviganju naroda leži bodočnost države. Naše ljudstvo je izdržalo veliko preizkušnjo. Skozi stoletja, desetletja in leta je stalo na razpotju, kjer so ga uničevali vetrovi in nalive. In vendar je vztrajalo in kljubovalo vsem naletom velikih svetovnih gibanj.

Tudi tedaj, ko se je umikalo pred ogromnim navalom tujčevega prodiranja, tudi tedaj, ko se je spoprijelo v borbi z večjim in močnejšim napadalcem, tudi tedaj, ko ga je sila tujčevega navala vrgla ob tla in šla preko njega, tudi tedaj, ko je bilo suženj zavojevalec, vedno se je borilo z nadčloveško močjo za čast in svobodo svojega imena in zemlje.

Neizmerne so bile borbe, v katerih je naš narod sodeloval. Neenaka je bila njegova sreča v teh orjaških spopadih. Toda najsi je bil zmagovalec, ali pa premaganec — vedno je znal ohraniti moč svojega resnično vernega, nacionalnega in rasnega obeležja. Iz te moči se je rodila nova moč, ki je napajala mnoga pokolenja, da so bila sposobna izvršiti veliko osvobodilno delo.

Naš današnji človek je izmučen. Vojne so mu zaorale globoke brazde na čelu. Tarejo ga vsakdanje skrbi. Vedrina sahnje v duši, neznozna misel na »jutri« ga neprestano preganja. Krivice in neenakopravnost, kot proizvodi kaotičnosti gospodarskega liberalizma, ubijajo njegovo vero. Z druge strani pa grobokopi prežijo na svojo žrtev. Korumpirajo in kvarijo ga moralno in materialno. Na njegovem nagubanem obrazu in na vsiljenem nasmehu zidajo svojo slavo in čast svoje eksistence.

V osvoboditvi človeka od nesrečnega strankarstva in njegovih posledic; gospodarskega liberalizma in lažne demokracije — v tem znamenju se bo rodil novi človek. V to pa mu je potrebna živa vera v samostojnost. Kajti vse je zaradi ljudi in za ljudi. Treba je samo, da že naš današnji človek najde svojo pot, ki se vsiljuje in odpira sama po sebi.

To pa je pot »Zbora«. Vsi bodo šli po tej poti, ker drugače ne bodo mogli, ker je ta pot prava in edina. Že danes hodijo po nji milijoni Južnih Slovanov, čeprav niso člani »Zbora«, morda zanj še niti ne vedo. Zato je glavno, da čimveč naših ljudi in čimprej izve, da že stotisoči zavestno hodijo po novi pravi poti, da ima ta pot že svoje častno in neomadeževano ime »Zbor« in svojo jasno začrtano traso — s smerjo navzgor! Edino ta smer je pozitivna, v korist slehernega našega človeka brez razlike — vse druge so negativne, ali brezplodne, ali zločinske. Kdor ne verjame, se bo prepričal prav kmalu, kajti čas beži danes drugače, kot pred 50 leti, tempo je vedno hitrejši, gonilne sile vedno močnejše. Kdo bi se zavestno zaupal slabemu šoferju ali pilotu ob taki blazni brzini?! Če se zgodi nesreča, ne

bo krivda na vozilu, marveč na vozaču, račun pa bo plačal pasажir s svojim življenjem...

In prav gotovo ni malega pomena, če je naš tovariš predsednik Ljotić (kateri si po namigih »Slovenca« nismo »izposodili kot izdajalec slovenstva nekje na jugu«, [kje si jih pa »Slovenec« izposoja?], marveč smo si ga svobodno postavili na čelo kot najmočnejšega, najspobnejšega in moralno najčistejšega popolnoma v smislu ideologije »Zbora« — na svojem veličastnem zboru v Beogradu, dne 27. septembra t. l. ponovno in s poudarkom izjavil: »Zbor« kliče svoj SOS v zadnji kot naše domovine! Delajte za en skupni cilj vsi, ki mislite pošteno z našo državo, najsibo v vrstah »Zbora«, ali izven njih. Nikogar ne silimo, da bi moral biti naš tudi po imenu. Če mu je res za Jugoslavijo reda, poštenja, socialne pravice in resnične neomadeževane jugoslovanske politike in hoče biti tudi kot posameznik konstruktiven — naj pristane na naš skupni minimalni delovni program: »Proč z vsemi političnimi strankami, klikami in katerijami! V boj za združeno stanovsko novo Jugoslavijo!«

»Purgar«

Srečamo človeka v gostilni. Po tretji ali četrti merici cvička se mu razveže jezik. Korajžno, jasno in glasno zabavlja in kritizira neusmiljeno to in ono. Vse ve, vse vidi, vse zna podpreti z dokazi iz vsakdanjega življenja. Gorostasne stvari prihajajo na dan, zdi se ti, da je nagrmedenega nesmisla, zlobe in nereda toliko, da ne veš več, kam bi postavil nogo na zadnji kosček čistih tal. Pa ga povprašamo: »Poslušaj prijatelj in razodeni uganko: z obema rokama, z obema nogama, z glavno in z vsem kar si, stojiš v službi tistega, čez kar godrnjaš. Brez tvoje pomoči bi se sesulo v kup prahu in razvalin; le po tvoji zaslugi in s pomočjo milijonov tebi enakih se drži pokonci prešerno in bahavo. Zakaj podpiriš in daješ potuho tistemu, kar preklinjaš?«

Pa nam odgovori: »Kaj naj bi napravil? Treba je jesti in zaslužiti. Vsakdo ne more biti junak!...«

Tedaj smo ga spoznali. Bil je — purgar!

Pred seboj vidimo teren. Vidimo današnjost človeka, ta resnični svet izkoriščanja in mrcvarjenja, katerega so prepustili velikim roparskim živalim debeli pitani voli buržoazije, ki se na svojih pokošanih pašnikih lepo pasejo naprej. Današnjost je izdana od tistih dresiranih cirkuških živali, »inteligentov« imenovanih, ki lepo posedajo po toplih kavarnah in kombinirajo življenje sveta iz natiskanega papirja, katerega so jim popisali enako ogabni zajedalci ali zastopniki svetovnega tiska.

Povsod vidimo vojno, dejansko ali vsaj do vseh podrobnosti pripravljeno pod plaščem komedijantskih predstav v Društvu narodov; za lažljivo masko razoroževanja vidimo strahotno naraščanje izdatkov za oboroževanje, ki presegajo čisto tretjino ali celo polovico proračunov; vse to celo pri skoro izkrcvanih in izčrpanih nacijah, ki od svojih dohodkov ne dajo za vzdrževanje svojega gospodarstva, za javna dela, za kruh brezposelnim in šolstvo niti desetine. Vse kar ustvarja življenje, vse blago in kri tistih, ki nimajo besede, se izliva v rušenje, v orožje. Povsod uničujejo življenjske potrebščine — zažigajo žito v deželah, kjer milijoni umirajo gladi.

Vse to vidi in ne vidi purgar; tisti mali in povprečni človek, glavni steber današnje družbe in reda ter liberalne laži-demokracije, ki sovraži nadpovprečne ljudi in jih odriva, da ne pridejo do besede. Purgar pa molči. On je preravnodušen, pregoističen in preneobčutljiv, da bi se protivil stvarem, ki njegove plemenite kože niso direktno načele. »Ne protivi se zlu —

Ena sama pot vodi navzgor. In ta naša pot je prava. Tisti, ki pridejo prejje v naše vrste, bodo prejje prišli do cilja. Tisti, ki pridejo pozneje do cilja, bodo težje hodili in se bodo izčrpali.

»Zbor« stopa neizprosno po svoji poti. Čim več je starih in novih nasprotnikov, tem odločnejši so stari in novi prijatelji. Zmaga vedno vztrajnejši in te lastnosti imamo na pretek. »Zbor« dviga glavo, neprestano raste njegova moč — ni je mogoče več zanikati ne z bojazljivim molkom, ne z nesramno papirnato, ne z govornjo besedo.

Postali smo dejstvo, »faktor« in še kako »aktuelni faktor!« Kljub temu, da nas je neki politični »velmož«, ki rad hodi v ljubljansko okolico na »gospodarske« sestanke, prejje hvalil, sedaj pa nas javno omalovažuje — ker je menda sprevidel, da zanj v »Zboru« ni nobenega prostora; kljub temu, da nam celo ponujajo sodelovanje »odlični« starostrankarski organizatorji, ki so nam že enkrat dezertirali v svoje stare politične vojašnice — kljub vsemu! Zato nismo napisali za šalo v naši prejšnji številki, da nam bodo vstopnice za pristop v naše gibanje kmalu pošle...

»Zbor« gre naprej! Njegov najmočnejši zaveznik pa je — ČAS!

zaradi ljubelega miru« — je njegovo geslo. Ne moti ga vsa krivična urejenost ali neurejenost družbe, vsa nenravnost obstoječega stanja na svetu, ki se vrti v blaznem histeričnem tempu in bije v obraz človeškemu razumu in ljubezni. Ne moti ga, kdo podpira s pestjo, lažjo in financami to krivico, ne moti ga, kdo ruši z besnim kontra-ekstremom z obstoječo krivico tudi vse, kar bi ne smelo biti porušeno. V liberalno-kapitalističnem sistemu buržoazije ždijo purgari kot mrčes v kozluhu v sitem zadovoljstvu, odgovorni za zločine preteklosti in bodočnosti, ki se medsebojno podpirajo. Voditelji in izkoriščevalci so istočasno hlapci svojega sistema: čuvarji sužnjevskega sami sužnji, kajti iz mreže »kupčij« se ne morejo izmotati. Vse je kupčija, kar jih vzdržuje; vse, kar jih vzdržuje, postane zločin. Kajti če kupčije ne gredo več dobro, ne preostane pohlapčenim gospodarjem kupčij drug izhod, kot uničevanje življenjskih vrednot, produktivnih sil, stoječih jim na poti — in pa nasilje nad človeškim orodjem, nad delavskimi množicami s pomočjo vojne, vojne! Vojna je od vseh kupčij najogromnejša in najsosnejša; sočna zlata in krvi v prid vletovarnarjem, verižnikom, kovinski in kemični industriji, monopolom, kartelom in trustom v žitni in bombažni stroki ter v vseh gospodarskih roparskih pohodih; sočna pa tudi v prid dividendam, kuponom za buržoazijo, ki nastopa kot »akcionar« (to je edina »akcija«, do katere so se povzpeli vnuki velikih meščanov iz leta 1789, ki je prineslo slamatni ogenj revolucije, od katere je ostal samo velik rdeč svet in pa oblak dima...) Ves ostanek življenjskih sokov pa si razdelijo mazači idej, ki so vedno na prodaj tistemu, ki bolje plača.

Vojna, kupčija in roparstvo so nerazdružljivi pajdaši. Ta trojica se imenuje liberalni kapitalizem. Ni drugega izhoda, ali, da ga obrzdaš, ali pa, da se mu pridružiš. Ženevski pacifizem je izdajalec pravega miru. Njegov namen in učinek je narkotiziranje malih, utrujenih, slabotnih narodov, ker jim jemlje zadnjo silo za odpor. Pravi mir zahteva predvsem izločitev povzročevalcev vojne. (Tako je napisal pisatelj inozemec, katerega ime si ne upamo napisati, da ne bo pohujšanja...)

Po vsej zemlji vre in grmi v množicah, ki vedno jasneje vidijo, kje je vzrok neredu in nesreči. Toda vsa ta grožnja ne pomeni mnogo, preslabo je organizirana, preveč je podvržena vplivom demagoških hujskačev, ki hočejo požar in razdejanje brez razsodnosti. Voditelji množic, ki iščejo pravi-

co, so si v laseh zaradi številnih spornih faktorjev, ki mrtvijo energijo. Razne podobne stranke in stranice so medsebojni smrtni sovražniki. Kakor židi pri razlaganju svetega talmuda se pričkajo za besede in taktiko. Njihovi neodkriti, sumljivi, bornirani in skoro vedno prav dobro situirani voditelji podpihujejo to neslogo — samo zato, da bi tako skozi vse svoje življenje mogli igrati udobno vlogo »podjetnikov« in »zakupnikov« revolucije, ne da bi se jim bilo treba bati, da bi kdaj tisto revolucijo morali tudi zares sprožiti! Čemu neki? Saj bi tedaj bilo konec mastnih dohodkov in vse njihove voditeljske pomembnosti!

Uboge, proletarske množice pa tudi lahkoverno rinejo v pasti velikih šefov kapitalističnih smrtonosnih in zaslužnevalnih podjetij; ob času brezposelnosti, ko odpuščajo v Evropi milijone delavcev, je treba odpreti samo nove oboroževalne tovarne in industrije kemičnih proizvodov dvoreznega značaja. Tisti strastni »revolucionarji« se gnetejo pred vrati, da bi dobili dela in kruha. Ali ni divja ta šala svetovne zgodovine, da ti delavci pomagajo kovati orodje, ki bode enake reveže, člane drugih nacij, kosilo kot travo — ali pa celo njih same. V skrbi za kruh ne občutijo strupenega diha smrtonosnih strojev, katere njihovi težki industrijalci brez sramu prodajajo tujim državam in narodom.

Purgarstvo vidi vse, pa si nedolžno umiva roke. Ono koketira z magnati liberalnega velekapitalizma, čeprav je židovski, istočasno pa tudi s tistimi »permanentni« revolucionarnimi hujskači, čeprav stoji zopet židi za njimi. Obenem pa je najmočnejša opora in garda vsakokratnega režima, pa naj bo dober, ali pogubonosni. Temeljna poteza purgarja — je suženjski strah pred vsem, kar bi utegnilo motiti njegovo udobno življenje. Če izve purgarstvo za kake veleizdajalske in nečloveške »transakcije« — se komaj razburi. Samo da nosijo te kupčije milijone v blagajne, od katerih odpade tudi na purgarja kaka drobčina. — Kaj jo brigajo potoki krvi in solza, ki so njihovi spremljevalci. In delavci delajo, jedo ta nečisti kruh...

Purgar hodi v cerkev, ne izpolnjuje pa niti ene božje zapovedi. Načelne važnosti zanj je, če kdo pravi prestolnici Beograd ali Belgrad. V ožji domovini pozna samo že menda sto let staro »načelno« borbo med liberalci in klerikalci — zraven pa se čudi, če ta ali oni velmož dobi monopolno politično koncesijo čez vso domovino mili kraj!

Vsa premetena, zakotna in tihotapska kupčijska pota in stezice pozna purgar — samo široke, toda trnjeve ceste v »Zbor« — ne najde!...

»Kaj naj storim? Treba je jesti. Vsakdo ne more biti junak!...«

Res je, prav govoriš, o purgar! Zato pa ti je kot članu tistega ogabnega »Publikuma« tudi postavil Ivan Cankar nesmrten spomenik!... Gubec.

»Brezstrastne, delavoljne in marljive čebele, ki jim je zakon umerenosti in požrtvovalnosti vsajen v samo telo, kaj hitro zapazijo, da jim vse delo in žrtve, s katerimi gradijo in polnijo svoje satovje, nič ne pomaga — in spoznajo, da jim neviden sovražnik grabi in raznaša vse tisto, kar so kapljo za kapljico nanosile skupaj — postanejo neumerjeno strastne in grabežljive ter prirejajo pirovanja in orgije slasti, žro in razmetavajo tisto, kar so vse dotlej požrtvovalno in tako potrpežljivo zbirale. Tako tudi umirajo — zanikajoč v smrti vse svoje življenje.

Niti od čebel ne moremo zahtevati več uvidevnosti, kot je njihova tako asketska priroda more prenesti.

(»Otažbina«, februar 1934.)

Španska muha.

Iz knjig, tiskanih v tem desetletju v — Moskvi, posnemamo: Da je današnji vodja »Ljudske fronte« v Španiji tisti Señor Largo Caballero, ki je bil za diktature Alfonsa XIII. njegov osebni, intimni svetovalec, najpomembnejša osebnost na njegovem dvoru in duhovni oče diktature Primo de Rivero...

Trije odgovori

Iz Litije

V nedeljo, dne 11. t. m., je imel »Zbor« svoj javni informativni sestanek v Celju, kjer se je govorilo o gospodarskem in političnem položaju — in o strahotnem kaosu v obeh.

»Slovenec« je vnaprej napadel Ljotičevce, kaj da iščejo v Sloveniji, »Slovenski dom« pa je v pondeljek prinesel o tem zborovanju omalovažujoč članek, ki izzveni v to, kako si neznani politiki potom ljudstva iščejo korit, pa so pri tem kot homines novi seveda še zelo nespretni. »Wie der Schelm selbst ist, so denkt er von anderen« — toda gospodje so lahko uverjeni in pomirjeni, da ti »novi ljudje« zbirajo le **poštene Slovence**, delazmožne in delavoljne, da skupaj z **ednakimi Srbi in Hrvat** rešijo jugoslovanski narod iz sedanjega političnega in še bolj gospodarskega kaosa. Pri tem pa so ti novi ljudje srečni, da še niso umazani od dnevne politike lažidemokracije. Na korita pa pri tem »Zborovskem« delu ne mislijo, niti ne morejo misliti, ker **po naši zamisli stanovske politike in združnega načrtnega gospodarstva in pri polni odgovornosti javnega delavca napram ljudstvu — korit sploh ne bo, korupcija in špekulacija pa bosta izključeni.**

Veseli nas pa, da pri tem delu nikakor nismo osamljeni. Zadostuje nam zaenkrat tudi 7 ali še manj poštenih in odločnih ljudi na naših zborovanjih, še bolj smo pa veseli, če jih je 53, kot jih je bilo v nedeljo na zborovanju v Celju. Veseli nas pa tudi, če kako dobro misel v našem smislu prinese kdo drugi. Posebno »Slovenec« uvodničar »Drin« je že nekajkrat prav dobro bral levite ljudem, ki so jih potrebni, samo videz je, da se jih ne prime — najmanj pa kar tiče doslednosti. Evo vam dokaza:

Dne 12. t. m., v pondeljek, je bil v Celju prvi prosvetni večer Kat. prosv. dr. in je predaval g. vseučiliški profesor dr. Franc Veber iz Ljubljane, tudi o gospodarskih naukih. Žal, ga nismo slišali osebno. Toda za to ne gre, gre le za »Slovenec« poročilo z dne 14. t. m. o tem predavanju. »Slovenec« pravi, da je g. profesor razpravljal o skrajnem kapitalističnem in skrajnem kolektivističnem gospodarstvu ter odklonil oba, ker jima je že gospodarstvo samo smoter življenja, ne pa sredstvo, kar bi moralo biti. Odklonil pa jih je tudi zato, ker sta oba ateistična in materialistična, ter se je predavatelj zavzel za **pravo združeno gospodarstvo, ki naj sloni na teizmu in idealizmu.**

G. profesor dr. Veber nam ne bo zameril, če ugotovimo, da se je na zborovanju »Zbora« dne 11. t. m. izvajalo **prav iste gospodarske misli** in še nekaj podrobnosti za oživotvorenje takega gospodarstva, dalje, govorilo se je o razdolžitvi vseh stanov in ugotovilo nedostatke najnovejše uredbe o samo kmetijski razdolžitvi. Ker se z g. profesorjem osebno ne poznamo, je jasno, da se nismo morebiti domenili, ampak prišli vsak zase do teh idej, **razpravljali pa smo »Zboraši« v Celju en dan popreje o teh vprašanjih**, pa že tudi na vseh naših sestankih — in bomo tudi še nadalje na vseh. Niti na um pa nam ne pride, da bi g. prof. Veberju podtikali, da nas kopira.

Očitamo le »Slovenec« in njegovemu poročevalcu, ki bo najbrže eden in isti za Celje na obeh zborovanjih in kateremu so se zdeli izvajanja prof. Veber temeljita in globoko zasnovana, izvajanja »Zborašev« o **istih temi** pa dolgočasna. Mogoče je utemeljen celo ta osebni utis. Toda tudi za to ne gre. Kopito tiči v tem, da je **ista stvar iz ust enega dobra, iz ust drugega pa slaba.**

Da pa so bila sicer temperamentna, toda stvarna izvajanja »Zborašev«, politično ostra proti lažidemokraciji in resna gospodarska izvajanja za poročevalca dolgočasna, mu pa radi verujemo, ker **težka hrana ni za vsakega.** Kot mali dnevni reporter pa tudi dvomimo, da bi poznal papeški »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno« vsaj ne po njih socijalni vsebini in zahtevah po stanovsko združni ureditvi politike in gospodarstva, da bi zamogel presoditi, da so zavzeli isto stališče v teh vprašanjih tako dr. Veber 12. t. m., kakor »Zboraši« dne 11. t. m. v Celju. Če pa jih slučajno pozna in obenem tudi ideje pokojnega dr. Kreka — pa mu danes, kot pristaša JRZ gotovo **ne pride niti na misel, da bi po teh načelih za ljudstvo delal, ker mu finančni kapital tega brezpogojno ne dopušča.** Sapienter sat.

Dr. Mazek iz Litije,
(ne iz Zagreba).

Iz Celja

Kaj iščejo Ljotičevci med Slovenci, se sprašuje prilikom našega sestanka v Celju, dne 11. t. m. »Slovenec«, (kakor se sam imenuje), ki pa je postal tako presenetljivo slovenski šele prav v zadnjem času.

Mi pa vprašamo »Slovenca«, zakaj neki priobčuje v tisti svoji stalni rubriki vsebinsko »Slovenca« ravno **pred 60 leti?** Naj bi rajši priobčeval vsebino taistega **pred 22 leti**, pa, da vprašamo potem mi: **kaj išče »Slovenec« med — Slovenci in še posebno med — Srbi?**

Naj bo prepričan, da bi to bilo mnogo bolj zanimivo berilo, mogoče celo za njegove lastne sedanje javne zaveznike, vsekakor pa bi moglo tako berilo le pospešiti novo španovijo, ki jo snuje »Slovenec« s svojimi točasnimi tihimi družabniki in, ki niti ni izključena v skupni — opoziciji.

Od njegovega bratca »Slovenskega doma« (slovenski se namreč sam imenuje) pa izvemo dan na to, da si je »Zbor« izbral za izhodišče svoje propagande po Sloveniji Celje, kjer je že nekaterikrat zbral kakih 7 mož. Po tem »domu« jih torej v Ljubljani Zbor ne zbere niti toliko, pa je zato prenesel svoje izhodišče v Celje, in smo zato najbrž tudi zborovali v Celju dne 11. t. m.

Nismo pa še prišli do nobenega zaključka, ker ne vemo, na kakšen način bi šli med narod, pravi »Slov. dom«. Moramo popraviti: dva zaključka smo le napravili — prvič, da z **avtomobili** ne bomo šli med narod, ker jih nimamo. Drugič pa, da ne bomo šli s poklicnimi »voditelji« ter **mnogopoznanimi in pomembnimi političnimi veličinami**, ker jih na srečo tudi nimamo, in smo na celjskem sestanku razločno in kar večkrat slišali, **kaj so prav za prav ti znani in pomembni poklicni politiki.** Tudi nam niso na sestanku povedali govorniki nič novega, ko so nam povedali, **kaj da so poklicni politiki, nasprotno, mi smo prišli na sestanek prav zato, ker smo to že poprej vedeli.** Če ne bi tega vedeli ali pa če bi bili sumili, da bodo govorniki »znani« in »pomembni«, potem **sploh ne bi bili prišli.** Take »znane« in »pomembne« namreč čutimo na lastni koži že 18 let, pa smo jih že do grla siti.

Prišli smo torej zato, ker smo prav dobro vedeli, da pri Jugosl. ljud. gibanju Zbor **ni »pomembnih« politikov, kajti »pomembnost« ima danes prav sumljiv pomen.**

Ker volilnega plevela, — ki ga je največ — ne zbiramo, temveč le odločne in poštene borce — ki jih je najmanj, nas je bilo, čisto po pravici povedano, na tem sestanku natančno 53 borcev. Toda, ko smo se malo razgledali po zbranih, smo v svoje presenečenje ugotovili, da so čisto »slučajno« s to peščico zastopane **brez izjeme vse občine Celjskega sreza in vsi stanovi Celjskega mesta!** Ne z mnogimi od povsod. Z dvemi, tremi, največ štirimi. Za nas čisto dovolj. Mnoge druge, ki so le volilno pleve, pa rade volje prepuščamo »Slovencu« in njegovemu »domu«, katera imata očitno velik apetit na volilno pleve. Pa, da ti ljudje v svoji požrešnosti za volilnim plevelom ne porečejo, da nam je grozdje prekislilo, Vas spominjam, tovariši, kako je bilo na fronti med vojno. Če je bilo potrebno izvršiti kako posebno važno nalogo, se je vedno reklo: **prostovoljci naprej!** Pa je peščica odločnih mož s **kratko in odločno akcijo izvršila nalogo**, drugi so pa pricapljali za njimi, ko je bilo glavno delo že opravljeno. Kaj hočete, je že tako, ni povsod korajža doma. Včasih zleze srce z »idejo« vred v hlače.

Korajžni fantje so celo veseli, če nimajo cokelj seboj, ker bi jih le-ti v odločnih trenutkih samo ovirali s svojo cincavostjo. Zato niso prav nič jezni na nje, če jih ni zraven. Kaj bi z njimi spredaj? Saj lahko vse pokvarijo! Začno od strahu prehitro streljati, sovražnik je opozorjen, presenečenje je šlo po vodi in cela akcija je propadla.

Lahko bi pa bili tudi taki med njimi, ki bi se po posrečeni akciji, **ko bi sovražnik že odnesel pete**, naenkrat znašli prav spredaj in kričali prihajajočim od zadaj, pa nič manj tudi tistim, ki so bili v sami borbi spredaj:

Kje ste bili doslej? Čakali ste! Toda mi gremo samo s tistimi, ki so vztrajali na dnevu tudi takrat, ko je bilo to nevarno in ko se je vse poskrilo. Skratka, ki bi kričali: držite tatu, da ne bi njih zgrabili.

Pa pustimo strahopetce! Nekaj drugega vam še povem. Tudi uverturo (uvod) smo imeli na našem sestanku. Na hodniku

pred restavracijo Nab. zadr. drž. namešč. v Celju se je odigrala. Note so poslali iz Ljubljane, partitura je zajeta iz Zagreba, finale bodo pa igrali v Beogradu.

Sestanek je vodil domačin naš neumorni tov. Turnšek, govorili so tov. Ture Šturm iz Ljubljane, dr. Ivan Mazek iz Litije in Vinko Vabič iz Žalca. Tudi sam podpredsednik pokreta tov. dr. Juraj Korenić iz Zagreba je prišel v Celje, pa žal ni mogel na sestanku govoriti, ker je iz Zagreba.

Ko smo odhajali z odlično uspelega sestanka, smo še dolgo premišljevali in primerjali vse tisto, kar smo na njem slišali s pomenom stavka iz »Slovenčevega« uvodnika z dne 9. t. m.,

Iz Maribora

Kaj pa ti iščejo med Slovenci?

vprašuje nedeljski »Slovenec«, ko poroča o zborovanju »Zbora« v Celju. Odkar se je »Slovenca« zalotilo na laži, da je odpravil veliko zborovanje »Zbora« v Beogradu z drobno tiskano notico, češ, da je imelo zborovanje neznančno število poslušalcev, medtem, ko so vsi beograjski listi, čeravno nasprotniki tega gibanja, poročali o velikem uspehu omenjenega zborovanja, je postal »Slovenec« skrajno histeričen in napada vse povprek, kar mu ne gre v račun. V račun mu seveda tudi ne gre okolnost, da se nacionalno in socialno gibanje »Zbora« z neverjetno naglico širi tudi po naši banovini. Kaj pomagajo krvavi članki proti boljševikom v »Slovencu«, ki kličejo vse »demokrate« in kristjane (?) na okup, ko pa na drugi strani ljudje okoli »Slovenca« največ pripomorejo k temu, da se boljševizem širi vedno bolj in bolj.

Mi vprašamo gospode okoli »Slovenca« ali je na mestu, če mora narodno požrtvovalen idealist iz ust strankarskega prvaka slišati sledeče:

»Tako, tako, vi ste pri Sokolu, pa »Slovenca« tudi nimate naročenega. Potem si ga pa kar kupite.

Navedli bi lahko še večje število naravnost perverzih in sadističnih izjav napram nezaščitenim narodnim delavcem,

ko v očigled takim razmeram mladina izgublja vsako vero do ... in družbe, se ni čuditi, če žanjejo uspehe komunistični agenti, ki znajo spretno izrabiti zločinsko početje pobesnele »demokracije«.

Edino narodni pokreti, predvsem »Zbor« je v stanu zajeziti boljševiški val, je v stanu popraviti to, kar so zagrešili in pokvarili »demokratiki«. To čuti instinktivno tudi javnost in se zato ni čuditi, da se narodne delavske mase približujejo Zborašem, ki zato prav dobro vedo, **kaj iščejo med Slovenci**, medtem ko se lahko v doglednem času zgodi, da bomo ostankom »Slovenčeve demokracije« stavili vprašanje:

»Kaj pa iščejo ti še med Slovenci?« In kakor kažejo znaki, ta čas ni več tako daleč.

Mozaik.

Nedavno mi je prišel v roke časopis, ki je imel nad posameznimi članki sledeče debelo tiskane napise:

- »Velika premestitev sodnikov.«
- »Velika premestitev učiteljev.«
- »Velika premestitev profesorjev.«

V službi resnice.

Gadje gnezdo, ki so ga znesli skupaj kominterni, Vatikan, framasoni, rotarijci in razne druge mednarodne tolpe, Potemkini, boržijanci, bangsteri in druga židovskogangsterska druhal, se imenuje »demokracija«, ki si radi korit drzne goljufati naše ljudstvo s takimi nesramnimi lažmi kakor, da so Ljotičevci v neki »Slovenski ljudski fronti« in še celo skupno s — komunisti. Tak satanski smrad pač lahko razširja samo taka stekla mrhovina kot je »demokracija« ...

Smrt in vstajenje

Naši prijatelji so morali opaziti, da je naša ideja o **stanovski ureditvi države nalletela na veliko opozicijo** posebno pri pristajalcih liberalne demokracije. Ta opozicija ni slučajna. Ona je neposredna posledica temeljnih nazorov o upravljanju države po liberalni demokraciji.

Že francoska revolucija je proglasila, da je vsako stanovsko organiziranje protivno principom, katere je sama proklamirala. Zakon iz julija 1791, s katerim je revolucija prepovedala vsako stanovsko organiziranje, se glasi:

»Čl. 1. Predpostavljajoč, da je uničenje korporacijskih meščanov, stanov in profesij utemeljeno v osnovah francoske ustave, je prepovedano vsako uspostavljanje teh ustanov v katerikoli obliki.

Čl. 2. Meščani enega stanu ali poklica, podjetniki, trgovci, delavci in pomočniki kateregakoli poklica, če se sestanejo, ne bodo smeli imenovati niti predsednika, niti tajnika, niti odbornika, niti voditi knjig, sklepati o odločitvah ali razpravljati, niti izdelovati pravilnikov o njihovih takozvanih skupnih interesih.«

K temu je treba pristaviti, da francoska revolucija **ni takoj** razglasila vojne proti korporacijam. Storila je to, čim so se ljudski predstavniki v zakonodajnem telesu pričeli deliti v politične stranke. **Tako je torej rojstvo političnih strank značilo istočasno smrt stanovskih ustanov.** Politične stranke niso trpele stanovskega organiziranja niti pred poldrugim stoletjem — pa ni nič čudnega, če ga **niti danes** nikakor ne prenesejo.

Ta prepoved stanovskega organiziranja v Franciji ni mogla ostati v veljavi, ker stanovski interesi obstojajo; obstoja pa tudi stanovska zavest državljanov, ker ima skupnost **interes**, da se seznanijo z **interesi stanov**, ki so ravnotako splošni interesi, zraven pa **niso tako sebični**, kot interesi posameznika. Zato je bilo vprašanje obnove stanovskih organizacij v Franciji **neprestan**o na dnevnem redu, takorekoč od dneva njihove ukinitve. Najprej je morala vlada stanovske organizacije **tolerirati**, čeprav po ustavi niso bile dovoljene — dokler se ni končno tretja republika v letu 1884 po svojem narodnem predstavništvu **odrekla temu temeljnemu kamnu revolucionarne ustave** in odobrila stanovsko organiziranje.

Danes ima Francija organizacije skoro vseh stanov. Poljedelske zbornice so bile ustanovljene z zakonom z 3. januarja 1924; z dekretom s 16. januarja 1925 pa je ustanovljen tudi Narodni gospodarski svet, ki predstavlja posvetovalno telo za gospodarska vprašanja ob strani vlade.

Popolnoma razumljivo je, da se politične stranke nikakor ne morejo pomiriti z organiziranjem stanov v **močna politična telesa.**

Politične stranke so patentirale za sebe pravico predstavljati ljudstvo in ta patent upravljubosumno čuvajo. Toda politične stranke vedo jako dobro, da bo tisti trenutek, **ko bo vse v stanove organizirano ljudstvo zahtevalo in doseglo stanovsko predstavništvo**, političnim strankam odbila **zadnja ura — za vedno.** Ljudstvo bo s svojim stanovskim predstavništvom **mного bolje** zastopano, nego je to sploh mogoče pri političnih strankah. In kakor nekaj v zgodovini, ko so s porajanjem političnih strank izginile stanovske organizacije — **bodo sedaj s prehodom političnega sodelovanja ljudstva na stanovske organizacije — izginile politične stranke.** Zgodovina se popravlja, čeprav po poldrugem stoletju!

Razlika pa je vseeno med obema dogodkoma v tem, da so bile leta 1791 stanovske organizacije ukinjene z **dekretom in s silo** — politične stranke v našem današnjem času pa **umirajo same — ker so postale odveč!**

Smrt strank in partij — je vstajenje stanovskih organizacij, ker je stanovska misel neumrljiva.

Mir med svobodo in avtoriteto

Po načelih Jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor« se more doseči **najvišja družabna pravica in vzajemno sodelovanje gospodarskih činiteljev v korist skupnosti samo v združno-stanovski ureditvi države.** Samo v stanovski državi se ustvarja pomirjenje med svobodo in avtoriteto. Zato je »Zbor« vzel za svoje geslo: **»Z združnim duhom ustvarimo stanovsko ureditev v Jugoslaviji!«**

Nasprotniki »Zbora« poudarjajo v svojih napadih, da je »Zbor« fašistično gibanje

ravno zato, ker se bori za združno-stanovsko državo; kajti v državah, kjer je že upeljan stanovski, korporativni sistem, obstoja fašizem kot diktatorska politična oblika vladavine. V fašističnih državah Italije, Nemčije, Turčije, Portugalske, Madžarske in Avstrije upravlja državo diktatorsko ena državna stranka ali oboroženo patriotsko gibanje. Na temelju gornjih primerov zaključujejo nasprotniki »Zbora« popolnoma napačno in netočno, da je »Zbor« fašističen pokret. Po njihovem mišljenju je

zadružno-stanovska ureditev države, izražena v Vrhovnem gospodarskem svetu, neločljivo zvezana z diktaturo organizirane manjšine v fašistično avtoritativnem, prav za prav vojaškem režimu.

Težnja po organizirani svobodi in po načrtu ureditvi gospodarstva ustvarila je medtem tudi **novi obliko stanovskega, korporativnega sistema**, v katerem je **pomirjena svoboda z avtoriteto**. V tej novi korporativni ureditvi niso zadušene **niti osebna svoboda niti državljanske pravice** pri organiziranem in discipliniranem delu v gospodarstvu in v družabnih odnosih v močni stanovski državi. V Švici, v Holandiji, v Belgiji in Letonski so sami gospodarski činitelji **brez pritiska državnih oblasti** započeli uvajati stanovsko, korporativno ureditev, da bi v narodnem gospodarstvu **izbegli škodljivosti strankarskih trenj in za narodno skupnost pogubni razredni borbi**. V teh državah se ne ustanavljajo **na prej korporativni višji organi**, korporativna birokracija, potem šele korporacije same, kot to delajo v Italiji — temveč so zainteresirani gospodarski činitelji **sami s pomočjo svojih sindikalnih organov** pristopili k sodelovanju stanov, da bi napredovali tako njihovi člani, kot vse narodno gospodarstvo.

V Italiji in njej podobnih fašističnih diktaturah je korporativni sistem **sad lokalnih nacionalnih nužnosti**; toda one nikakor niso **edini vzorec**, po katerem je stanovska ureditev v odvisnosti od fašistične diktature. V teh državah so rušilna razredna borba in sindikalistično nasilje razpihali **državljansko vojno in socialno revolucijo**. Fašistični pokreti so **ustavili anarhijo** in preprečili, da bi požar revolucije in vojne popolnoma ne uničil skozi stotletja nabrane sadove ljudskega in nacionalnega dela. **Takoj nato** pa je bilo treba **hitro** izpodbijati razredno poostrenost in mržnjo, da bi se gospodarstvo življenje moglo obnoviti v združnem duhu ob sodelovanju vseh sindikaliziranih gospodarskih činiteljev, t. j. delodajalcev in delojemalcev v stanovih. Zato so v teh državah **na prej** ustvarili močne sindikalne nadzorne in vodilne korporativne urade, preden so uredili **same stanove**, da bi se dotlej zasovraženi činitelji privadili na združnega duha, zaupanje, vzajemnost in medsebojno odvisnost. Hitro je bilo treba **delati**, da bi tako delodajalci kot delojemalci pridobili medsebojnega zaupanja, ali pa da bi pod pritiskom državne oblasti sprejeli razloge, **da so vsi proizvodiljski faktorji neobhodni gospodarski činitelji**, da bi brez njihovega sodelovanja gospodarstvo življenje ne bilo mogoče. Močna državna oblast je kot predstavnik potrošnikov ustvarila nove močne korporativne organe, da bi mogla tako hitro in uspešno izpodbijati tla vsem rušiteljem novega združnega družabnega reda.

Švica, Holandija in Belgija niso imele nesreče, da bi jih besno objel in opustošil vihar socialne revolucije in državljanske

vojne. Toda tudi one so zelo trpele zaradi **strankarske zastupljenosti** in razprtij v političnem življenju. Tudi pri njih je liberalna gospodarska svoboda privedla državo do anarhije v narodno-gospodarskem življenju. Po ljudstvu so tudi pri njih ravnotako udarjali: **rušilna sindikalna borba proletarskega razreda s štrajki; nepravilni sistem monopolov, kartelov in trustov; končno brezobzirno tekmovalstvo**, ko so se monopoli razkrajali, karteli in trusti pa sprli med seboj. **Ce nastopi ena od teh treh nesreč liberalnega gospodarstva**, mora zaradi njih največ trpeti ljudstvo kot celota. Slaba liberalna država se pri njih **niti ni smela vmešati** v gospodarske odnose, **niti ni smela prevzeti vloge avtoritativnega branilca potrošnikov**, t. j. naroda kot celote.

Švicarski gospodarstveniki so poskusili sami s pomočjo svojih sindikatov prepeljati z združnim duhom, z združenimi močmi odstraniti gospodarsko anarhijo iz narodne ekonomije. Izšli so iz modrega načela, da mora vsak razred spoznati važnost drugega razreda **v skupnem delu**; sindikati švicarskih delodajalcev in delojemalcev so se približali eni drugim. **Prostovoljno** in verujoč v vzajemnost in povezanost gotovih interesov v gospodarskem poslu med kapitalisti in delavci, so začeli švicarski gospodarstveniki **ustvarjati stanovske organe**, da bi z njihovo pomočjo **pomirjevali svobodo in avtoriteto**, podrejšajoč se iz lastne volje skupnim stanovskim predpisom, katere so si **dogovorno** sestavili.

Spopadi razrednih interesov vodijo v državljansko vojno, k revoluciji in k medsebojni iztrebitvi. **Zavest pripadnosti k skupni gospodarski celoti, stanu in ljudskemu organizmu ojačuje** združno zavest, okrepljuje slog in postavlja temelje narodnemu in posameznikovemu **blagostanju**. Združno-stanovska ideologija vpliva pomirjevalno na ljudi in razrede, pa nič ne moti načela **osebne svobode** in državljanskih pravic v avtoritativnem družabnem redu. V disciplinirani in organizirani svobodi se ljudje in njihovi odnosi **humanizirajo**, delo pa postane bolj človeško in pravičnejše. **Brez ukinitve svobode ali privatne** inicijative prevzemajo stanovi na sebe vlogo, da pod nadzorstvom države regulirajo in harmonizirajo narodno družabno življenje. V stanovski ljudski ekonomiji se z dogovorom in po ustanovljenem **gospodarskem načrtu** zagotavlja pravilno in stvarno prilagajevanje proizvodnje potrošnji. V stanovski državi so v **socialnih odnosih** ob sodelovanju delodajalcev in delojemalcev v istem gospodarskem organizmu onemogočeni spopadi razredov in sindikatov. V združno-stanovski državi je mogoč izhod iz liberalne gospodarske anarhije, ne da bi pri tem bilo treba pastj niti v **nekreten birokratski etatizem, niti v neznane in nevarne poskuse marksizma**. Gospodarska svoboda se omejuje samo z

avtoredisciplino zainteresiranih; regulira pa se s **socialnim statutom**, katerega zainteresirani sami predpišejo. Za Švicarje je stanovska ureditev red, ki ustvarja v okviru skupnostne stroke sodelovanje delodajalcev, uradništva, tehnikov, nameščencev in delavcev s ciljem obrambe moralnih, socialnih in gospodarskih interesov te delovne skupnosti, t. j. vseh tistih, ki pripadajo istemu gospodarskemu organizmu.

Vlade švicarskih kantonov so že začele z **zakonsko sankcijo** medstanovske organizacije in sporazumov v gospodarstvu. Prvi

»To je zelo mnogo, če državniška umetnost reši svojo nalogo tako, da ostane čim manj krivice v splošnem javnem življenju. Kajti odstranitev zadnjega ostanka krivice — to je idealen cilj, ki ga je mogoče doseči samo aproksimativno. Če namreč vrže krivico skozi ena vrata, se ti prikrade po ovinkih skozi druga zopet nazaj. Tisti idealni cilj skušajo doseči umetno s pomočjo ustave in čim popolnejše zakonodaje. Pri tem pa so vsi eksperimenti nevarni — ker imamo opravka z najobčutljivejšo snovjo, s človeštvom, s katerim je ravno tako nevarno ravnati, kot s smodnikom. V tem oziru je seveda za državni stroj svoboda tiska isto, kar je za parni stroj varnostni ventil; kajti z njeno pomočjo izhlapi vsako nezadovoljstvo pomešano z besedami v zrak in se bo (če ni preveliko),

je **Friburški kanton** sprejel zakon o stanovih in korporacijah 3. maja 1934. Kmalu na to je tudi **Ženevski kanton** uvedel korporativni sistem. Njima sledijo tudi drugi kantoni. Že sedaj tako močno stanovsko gibanje dela na to, da se predpiše korporativna stanovska zakonodaja za vso zvezo švicarskih zveznih držav.

Švicarjem torej ni potrebna diktatura, da bi z njeno pomočjo uvedli **združno-stanovsko**, korporativno ureditev v svoji složni zvezni državi. In Jugoslavija?

pri tem sprostito. Če pa je pare preveč, je dobro, če se nevarnost pravočasno spozna. To je mnogo boljše, kot če nezadovoljstvo ostane stisnjeno, pa kuha, vre in narašča do eksplozije.

Z druge strani pa je s svobodo tiska kot z dovoljenjem za prodajo strupov — strupov za duha in srce. Kajti kaj vse je mogoče vlti v glave nevedne in nerazsodne velike množice, posebno še, če se jo vara z obeti koristi in ugodnosti! In za kakšna zlodela je sposoben človek, ki si je nekaj vtepel v glavo! Vendar nevarnosti svobode tiska ne presegajo njene koristnosti, posebno če so pota zakoniti pritožbi in odgovornosti odprta. vsak način pa bi morala svoboda tiska biti pogojna ob prepovedi vsake anonimnosti.

(Arthur Schopenhauer 1788—1860.)

Volitve in »ljudska volja«

Glavni argument naših demokratov v agitaciji pred množicami volilcev je trditev, da je parlamentarizem liberalne demokracije sistem, v katerem prihaja **ljudska volja do polnega izraza** pri upravljanju države. Ti agitatorji grede še dalje in trdijo, da je liberalna demokracija **edin** sistem, ki se pri upravljanju države ozira na ljudsko voljo. **Ali imajo prav**, če tako govorijo?

Predvsem v parlamentarizmu, kakor tudi v drugih sistemih, ljudstvo ne sodeluje **neposredno** pri upravljanju države, temveč prenosi svojo suvereniteto na telo svojih predstavnikov, t. j. na **narodno skupščino**. V parlamentarizmu ljudstvo ne izbira poslancev neposredno, marveč dela to s posredovanjem političnih strank, **ki si pridružujejo vso pravico postavljanja kandidatov zase**. Za ljudi, ki niso postavljeni kot kandidati političnih strank, ljudstvo ne more oddati svojega glasu. **Ali je to svobodna ljudska volja?**

Na kaki podlagi smatrajo pristaši parlamentarizma, da so pravi predstavniki ljudske volje samo tisti ljudje, za katere je ljudstvo **potom političnih strank** oddalo svoj glas — da pa niso predstavniki ljud-

ske volje tisti, za katere je isto ljudstvo dalo svoj glas **potom drugih** organizacij, na primer **potom organiziranih stanov**? Ali je res neobhodno, da govori ljudstvo samo skozi usta političnih strank, ali ne more svoje volje izraziti s pomočjo **drugih** svojih organizacij? S kakšno pravico trdijo politične stranke, da so one **edini** predstavniki ljudske volje?

Ali je to svobodno izražanje ljudske volje, če se ljudstvo pozove, da na dan volitev odda svoj glas samo za tiste ljudi, katere so strankarski vrhovi blagovolili iztakniti kot kandidate — **in za nobenega drugega**? Ali določitev kandidatov ni že sama po sebi zelo važno **predvolitveno delo**, ki v večini slučajev **že rešuje** tudi vprašanje samega poslančevega mandata, ker vrhovi strank dobro vedo, kje ima kaka stranka največ pristašev — pa z določitvijo kandidata za tisti kraj tako že v naprej zagotovijo izvolitev?

Paradiranje s svobodno ljudsko voljo **na dan volitev je smešna karikatura** v sistemu, katerega zagovarjajo **liberalni demokrati**. To v stvarnosti ni nikaka demokracija ali vladavina ljudstva, temveč si-

Drim.—Litija:

Kriza in načrtno gospodarstvo

(Nadaljevanje.)

Nujnost gospodarskega načrta

Če poslušamo zapomaganje metalistov, da **Bog varuj dotakniti se vrednosti naše nacionalne valute — in razširiti volumen novčanic v obtoku** (kar je za uspešno rešitev in poživitev vsega gospodarstva vse-kakor potrebno), potem vidimo, da rešitve tega vprašanja nimajo pravi ljudje v rokah — in na njihovih zmotnih težah ta rešitev sploh ni mogoča. **Kmetijski stan** je danes dejansko tako **prezadolžen** (saj ljudje nimajo niti za sol), da imajo prav tisti, ki prajo, da bi se ne krili niti advokatski stroviški, če bi se kmetom danes vse prodalo. To ški, če bi se kmetom danes vse prodalo. To se pravi, da so terjatve proti kmetu prosepadle in ti dolgovi kmeta danes niso več terjatve, ampak **duploze**, ki jih je po vseh pravilih knjigovodstva črtati. Isto velja glede ostalih po krizi propadlih dolžnikov. Zemlja in nepremičnine imajo danes le nekako fiktivno vrednost, ki jo je zelo težko ali sploh nemogoče vnovčiti (to vidimo danes pri dražbah) — in iz tega drastičen izrek: »Grad za dinar!« (če ga imaš, dinar namreč).

Nobeno vprašanje, ki ga je rodila **današnja konstantna kriza strukture (celotnega gospodarstva)** po deflaciji, pa se ne more in ne sme iztrgati iz organske celote in čisto posebej lečiti. Kmetiska zaščita (le delno moratorij) in njen popolni fiasko nam potrjujeta to načelo. Tako tudi razdolžitve tega stanu ne more prinesiti rešitve celo-

ti — in potrebne oživitve in dviga gospodarstva. Vprašanje kmetijskih dolgov je **danes samo na sebi nerešljivo**, kajti danes je vsled nizkih cen poljskih pridelkov in skoraj brezvrednosti zemlje in nepremičnin **kmet gospodarstvo in kreditno popolnoma mrtev**, dokler se ne odstrani deflacija z vsemi posledicami. On ni izgubil kredita samo radi zaščite, ampak vsled **izkrvavljenja** gospodarstva sploh — vsled **pomanjkanja te krvi**, to je **novca**. **Za rešitev tega je treba tedaj čisto prenovljene denarne in gospodarske politike**. Konverzija kmetijskih dolgov bi značila le prenos istih na kak konverzijski zavod, ali na državo in odložitve plačevanja na dolgo dobo let. V kolikor bi država plačala denarnim zavodom te dolgove v denarju, drugim upnikom pa v obligacijah, pa bi bila zopet podana nevarnost za tezauracijo. Kmetu pa samo s to konverzijo dolgov, pa tudi z brisanjem istih ne bi bilo pomagano, še manj pa ostalim stanovom. Dokler manjka krvi (novčanic) v gospodarstvu, dokler so cene poljskih pridelkov tako nizke, kot so danes, ni kmetu pomagano, pa če mu odpisejo tudi vse dolgove. Isto velja za druge pridobitne stanove, **kajti gospodarstvo brez zadostnega obtoka novčanic je nemogoče**. **Vsi stanovi** bi tudi ob odpisu dolgov postali v **kratkem zopet prezadolženi, dokler ne odstranimo vseh kvarnih posledic deflaci-**

je in ne oživimo zopet splošnega gospodarstva s transfuzijo krvi s tem, da vrnemo v obtok oni volumen novčanic, ki je z odhodom v inozemstvo, s tezauracijo po nogavicah in drugače bil odtegnjen, — in ta volumen celo povečamo po današnji potrebi našega gospodarstva. S tem naj bi se:

1. **dvignile cene poljskim pridelkom** napram industrijskim produktom in stanarini ter naj bi se skrčila razlika v cenah med prvimi in obema slednjima;

2. **te, tako dobljene cene je treba stabilizirati**;

3. **preskrbeti cenen kredit**, kajti pri nas je 80% kmetijskega stanu in ta ob stanju po deflaciji nikakor ne zmore obresti, kakor se iste formirajo na svobodnem tržišču finančnega kapitala. Isto pa velja za vse ostale pridobitne stanove; slednjič pa je treba še

4. **poskrbeti, da bodo kmet in vsi ostali stanovi dejansko tudi zmožni novega kredita**.

Tu pa se začena tisto, kar presega moči demokracije! Kajti z odpravo zlate podlage je šele pol dela opravljenega. Tega pol dela znajo opraviti tudi razne »demokratske« države. **Drugega pol dela, to je pa tisto, česar demokratske države več ne zmorejo**.

Kakor hitro smo dvignili cene poljskim pridelkom, se začno dvigati tudi cene industrijskim izdelkom ter stanovanjem, dviganje medz in plač pa nikdar ne dohiti ostalega dviganja. Začne se torej jadranje v nasprotno skrajnost v inflacijo. **Kajti za stabilizacijo cen na najmanjši odprtini gospodarskih škarij, za ustvaritev novega kredita in zmožnosti za ta kredit treba korenite gospodarske reforme, treba gospo-**

darskega načrta, za kar pa demokracija nima moči! Nima moči, ker je odvisna od tistih sil, katere bi ji morale biti pri gospodarskem načrtu podložne. To so predvsem **finančni kapital in stranke, za katerimi se skriva ta finančni kapital!**

Kredit

Problem krize je danes v **gospodarski prezadolženosti vseh slojev, posebno pa še kmetijskega stanu**. Kako priti temu v okom? Deloma z **javnimi deli**, še bolj pa s **politiko cenenege denarja in kredita**. Oglejmo si tu nekoliko zamisli, ki jih tzd. razvija znani češki ekonom prof. dr. Macek, ki pravi, da je **potrebno, da bi vsak človek, ki je sposoben in voljan za delo, tudi resnično mogel delati**, da kupi s tem, kar ima ali dela ono, kar mu je potrebno in kar mu drugi nudijo. Denar pa naj bo le orodje in sredstvo zamene. **Večji volumen novčanic** v gospodarstvu pa naj **paceni** produkcijo in **predvsem kredit**. Treba toraj novčanic, da iste stalno cirkulirajo in da so dostopne vsakomur za delo v mejah njegove gospodarske moči.

Kredit pa je treba ločiti v **kratkoročni** (do 3 mesecev) in **dolgoročni** (nad šest mesecev). Zadnji so vsi investicijski krediti (v hišo, zemljo, tovarno), pa tudi vloge v hranilnice, ali vrednostne papirje. Za krize in deflacije pa smo videli, da dohodki posamezniku tako padejo, da bi za dnevne potrebe rabil svoj tu ali tam vloženi kapital, pa ga ne more dobiti, ker je — **zamrznil**. Ta strah pred zamrznjenjem pa **pospešuje tezavracijo** pri onih, ki še imajo denar in tako naenkrat zmanjka možnosti za **dolgoročni kredit in obrestna mera na-**

stem privilegijev političnih strank. Že samo nekandidiranje kakoga človeka pomeni onemogočenje njegove izvolitve. Toda vse to strankarski štabi ljubosumno obdržijo za sebe. Politične stranke se ne borijo za svobodno izražanje ljudske volje, temveč za svoje privilegije, da one in samo one morejo določevati kandidate. To je glavno in odtod ves njihov krik in vik.

Ko torej politične stranke tako zagotovo sebi privilegij določevanja kandidatov, potem gre zadeva z vsiljevanjem njihove volje ljudstvu mnogo lažje od rok. Ker se v parlamentu krojijo zakoni, je tedaj lahko prepričati ljudstvo volilnega sreza, da je najbolje poslati v skupščino pravnike. In zato imamo v parlamentih največ advokatov. Ali so le-ti najtipičnejši predstavniki ljudstva in njegove volje?

Mi hočemo napraviti konec tako veliki komediji, ki jo igrajo z narodno voljo. Mi hočemo ustvariti organizem, ki bo izražanje ljudske volje organiziral na popolnejši, mnogo poštenjši in sigurnejši način: to pa je izražanje ljudske volje s pomočjo stanovske organizacije. To je glasovanje in izvolitev ljudi iz istega stanu, katere volilec lahko presodi, ker jih pozna iz istega poklica, s katerim se sam preživlja. To je glasovanje za človeka, katerega interesi so enaki z interesi volilca.

Narodne skupščine, sestavljene sedaj iz predstavnikov političnih strank, niti najmanj niso podobne po svoji sestavi ljudstvu, katerega bajé predstavljajo. Take skupščine imajo po večini ljudi enega ali največ dveh stanov. Najsi so večino dobili radikalni ali demokrati — vedno so bili advokati in bankirji zelo dobro zastopani. Naj se kmetje tega nikar ne boje, saj bodo bankirji in advokati njihove interese prav gotovo znali bolje braniti, kot pa kmetje sami! ... To je razlog liberalnih demokratov, ki so si osušili jezik dokazujoč neobhodno potrebo take svobodne ljudske volje v državni upravi ...

Jugoslovansko ljudstvo gibanje »Zbor« pa ne paradira s svobodno ljudsko voljo, čeprav s svojim programom omogoča mnogo močnejšo udeležbo širokih ljudskih množic v določevanju usode naroda in države, kot pa to želijo ljudski »demokratični« resitelji. Očitano, ki lete na nas iz vrst demokratov ravno z ozirom na stanovski volilni sistem dokazujejo, da se silno bojijo velikega sodelovanja največjih stanov pri upravljanju države — kajti ti stanovi niso stanovi advokatov, niti bankirjev in velekapitalistov, temveč stanovi kmetijskih in delavskih množic. Odtod torej vsi napadi na naš program in na našo ideologijo, ki po njihovem mnenju ne smeta prodreti za nobeno ceno. Njim se ne dopade tak sistem, ki ravno tisti ljudski volji šele omogoča, da pride do svojega resničnega izraza. Na kakoli podlagi pa se ta gospoda sploh imenuje demokratska?

Če naj se z označbo demokracije imenuje sistem, ki zagotavlja in garantira sodelovanje ljudstva v državni upravi, bi

imeli mi mnogo več pravic do tega imena kot pa pristaši strankarskega parlamentarizma. Mi pa se za naslov demokratov sploh ne potegujemo, ker so to ime ljudski takozv. »prijatelj« že tako oblatili in diskreditirali, da je danes že kar nevarno priti med ljudstvo s paradiranjem s pravicami ljudstva in s starimi obledelimi strankarskimi parolami.

Ljudstvo danes razume, da so pravice mogoče šele, če so izpolnjene dolžnosti, da je narod skupnost, katere vsi deli morajo biti zdravi, če naj bo tudi celota zdrava ter da je za dobro upravljanje ljudstva

in države potrebna neka višja vest, ne pa malenkostna strankarska politika in pokvarjenost.

Zato ljudstva politične stranke ali partije tudi ne zanimajo. Zato s pazljivostjo spremlja naše delo, ker v nas ne vidi borbe za kroglice in glasove na dan volitev — temveč veliko ljudsko gibanje za ozdravljenje nacije s polnim in resničnim sodelovanjem ljudske volje brez lažnjive krinke, pač pa s pomočjo stanovske in ne malenkostne ter pogubne strankarske organizacije.

(Iz »Otadžbine«, Beograd.)

ORGANIZACIJA »ZBORA«

II. zbor vsega članstva mesta Ljubljane.

V petek, dne 16. t. m. ob 20. uri je bil v dvorani »Delavske zbornice« v Ljubljani nad vse dobro uspeli II. zbor vsega članstva mesta Ljubljane. Koliko je bilo udeležencev na zboru, bo poročal »Slovenec«, mi samo vemo, da je bila dvorana polna.

Zbor je vodil tov. Šturm, ki je v enournem govoru orisal vso mizerno bilanco našega brezglavega narodnega gospodarstva zadnjih 18 let in s tem bilanco naše liberalne demokracije in vso njeno potemkinijado. Temu nasproti je postavil stanovsko združeno načrtno gospodarstvo po programu Zbora in omenil tudi bistvene smernice denarne reforme v okviru tega načrta. Za njim je govoril tov. dr. Ivan Mazek, poudarjajoč, da je učenec pokojnega dr. Janeza Ev. Kreka, čegar sedanji nasledniki so mali potomci velikega Kreka, ker so le sužnji finančnega kapitala, nakopičenega v rokah posameznikov v škodo celote, kar se posebno vidi v uredbi o razdolžitvi le enega stanu, v kreditni politiki delniške družbe, ki se imenuje Narodna banka, v propadanju zadrug in vseh delovnih stanov ter sploh v denarni politiki, objasnjujoč, kako izgleda reforma denarnega sistema po programu Zbora. Slednjic je tov. Šturm ponovno povzel besedo in naglasil veliko razliko med našimi sestanki in shodi raznih strank ter prav drastično zavrnil napade na Zbor, ki so tem češči, čim bolj se Zbor širi.

Na tem našem zboru smo videli mnogo takih, ki niso naši člani in ki so prav pozorno sledili izvajanju govornikov. Najboljši znak, da se zanimanje za naše gibanje vidno širi. Kar pa je še posebno padalo v oči, je bilo navdušenje borcev, ki je vse prežemalo, navdušenje, kakoršnega pogrešamo, žal, že davno v javnem življenju razen, mogoče, na nogometnih in boksarskih tekmah. Navdušenje, ki jasno pričča, da se bliža čas revolucije duha idealističnega ustvarjajočega navdušenja in smrti rušilnega besa topega materializma. Ta zbor lahko služi prirediteljem v zadoščenje, da so na pravi poti narodnega preporoda, ki ni več daleč, in ki je prvi pogoj za izhod iz moralne, gospodarske in socialne krize.

SREZ LJUBLJANA-MESTO.

Štepanja vas. Informativni sestanek, napovedan za 14. t. m. ob 20. uri v gostilni g. Prepeluh na Hradeckega c. je bil jako lepo obiskan. Na sestanku sta poročala tov. Ture Šturm in Loboda o gospodarskem in političnem položaju in ideologiji Zbora. Številni poslušalci so z zanimanjem sledili govornikom in glasno ter navdušeno odobrvali program Zbora. H koncu se je priglasil k besedi tudi tov. Zupančič, ki je navzoče bodril na skupno delo. Pristopilo je več novih tovarišev z željo, da se v kratkem skliče zopet večji sestanek na drugem koncu tega okolja.

Ljubljana-Vič. Sporoča se, da je pri poročilu zadnjega rednega občnega zbora nastala neljuba pomota, ki se dodatno popravlja. Na rednem občnem zboru je bil voljen med odbornike tov. Zajc Ivan, čevljar. pom. in ne Zajc Franc, dalje je pomotoma izostalo ime tov. Kovačiča, ki je tudi voljen v odbor. — Kraj. org. J. L. G. Zbor Ljubljana-Vič.

Ljubljana-Barje. Krajevna organizacija J. L. G. Zbor Ljubljana-Barje vabi vse tovariše mesta Ljubljane na svojo I. vinsko trgatav, ki bo v nedeljo 25. t. m. ob 16. uri v prostorih gostilne Kramar, na Dolenjski cesti 5. Program bo jako pester in tudi zabave ne bo manjkalo za mlajše kakor starejše tovariše. Pripeljite tudi svoje znance in prijatelje. Vstopnine ni.

SREZ LITIJA.

Izlake. Dne 11. t. m. je bil sklican v gostilno g. Hribarja informativni sestanek J. L. G. Zbora, ki se je spremenil v krasno in uspelo zborovanje. Prostorji gostilne so bili do zadnjega zasedeni tako, da so poslušalci morali tudi stoje poslušati izvajanje delegatov iz Ljubljane. Predsednik kraj. org. Zagorje ob Savi tov. Sedlar je uvodoma toplo pozdravil vse navzoče in takoj podal besedo tov. Zupančiču, ki je preko ene ure razkrival podtalno rovarenje tajnih sil svetovnega velekapitala in nemoč poklicnih politikov, da rešijo jugoslovansko ljudstvo pred propastjo. Vtis njegovih izvajanj je bil neizbrisen, in ista topla sprejeta z navdušenim odobravanjem.

SREZ LOGATEC.

Žiri. 18. oktober je bil dogodek izrednega pomena za Žirovce in mejnik med staro in novo miselnostjo današnjega političnega stanja. Obračun s starostrankarstvom in polet k brezkompromisni stanovski demokraciji. Zborovanje J. L. G. Zbora, sklicano za 9. uro dopoldne v gornjih prostorih restavracije g. Kavčiča je bilo tako lepo obiskano, da je bila dvorana nabito polna, kakor tudi ves dohod in hodnik. Preko 150 ljudi je z zanimanjem sledilo govornikom tov. Zupančiču in tov. Šimnovcu iz Ljubljane. Videlo se je preproste delavce, obrtnike, trgovce, uradnike in kmete, kajti vseh interesi so danes enaki, delo, kruh, poštenje in pravica.

V tem duhu je tudi tov. Zupančič v eno in pol urnem govoru tolmačil svoja izvajanja. Posebno pa se je bavil z vprašanjem in vlogo židovstva in velekapitala, ki do iznemoglosti izkoriščata naše ljudstvo širrom cele države. Podal je tudi mnogo drastičnih primerov z namenom, da ljudstvo spozna vse te velike sile, katere imajo v vsaki državi mnogoštevilne pomagače-poklicne politike. Edino ZBOR je v stanju napraviti tem elementom konec njihovega paševanja in izkoriščanja, z ureditvijo države na stanovsko-zadružnem sistemu.

Kot naslednji je govoril tov. Šimnovec, ki je zopet z druge strani objasn timer program in idejo Zbora, posebno pa žigosal tako lepo opevano liberalno demokracijo, ki danes ni v stanju zadovoljiti niti enega stanu, razen enega, ki sicer ni stan.

Zelo je tudi žigosal neko časopisje, ki se poslužuje vse mogoče neslanosti in nersrarnosti, tako da se potom laži-demokracije zavaja ljudi celo v nepremišljena dejanja, ki vedejo nehote k rušenju države same.

Oba govornika sta bila med izvajanji večkrat prekinjena z navdušenim odobravanjem posebno pa ob koncu svojih govorov. Med razhajajočimi pa se je vse glasno komentiralo in razmotrivalo, znak, da ljudstvo ne bo več slepo drvelo za gotovimi političnimi vodji, ki poznajo ljudstvo samo ob vsakokratnih volitvah.

Zborovanje je vodil tov. Vinko Žakelj, kateremu gre s tega mesta posebno priznanje za vzorno organiziranje in požrtvovalnost. Prepričani smo, da bodo Žirovci prizgali luč celemu logaškemu srezu.

ravno raste, — zmanjka vsakega kredita. Vsled porasta vrednosti denarja, ki ga je vedno manj v prometu, pade vrednost zemlje in nepremičnin in če so iste zadolžene, — pride do katastrofe, do dražbe — in nepremičnine se prodajo tim ceneje, čim manj je dolgoročnega denarja na trgu. Danes je kriza dosegla tak višek, da za take dražbe sploh ni nobenega kupca. To je danes na dnevnem redu.

Obratno pa izboljšanje gospodarstva in zaslužka nudi več denarja in dolgoročnega kredita in tudi obrestna mera se zniža.

Dosedanji običajni način izdavanja novčanic je bil ta, da je emisijski zavod kupoval zlato, ali pa nudil kredit. Kredit je bil eskontni (na menice), ali lombardni (na blago). Oba ta dva sta kratkoročna. Dolgoročni pa z izdajanjem novčanic proti zlati zalogi. Take novčаницe so cirkulirale in še cirkulirajo na dolgi rok in redkokdaj pride do njih zamene za zlato, čeprav je to predvideno in na novčanicah tiskano. Te novčаницe imajo toraj značaj dolgoročnega denarja, kakor zlati novci.

Zlato podlago za dolgoročni novec pa lahko zamenjajo javne obligacije. Izdajanje novčanic za javne zadolžnice (obveznice) pa daje narodnemu gospodarstvu toliko dolgoročnega novca, kolikor ga je za celotno gospodarstvo potrebnega (ne da bi bila potrebna kaka zaloga zlata). Metalisti pravijo, da bi take novčаницe bile osnovane le na dolgu, kar pa pravzaprav ni resnica, saj so osnovane na delu državljanov, podprte z delom vsega nacionalnega gospodarstva in s premoženjem vse

države, — kar je gotovo več vredno, kot zaloga zlata, ki se potom špekulacije lahko vsak čas menja in spravi na nič, — ali pa celo zlato kritje, ki je v večini državah le fiktivno. Čim se pa pojavi prevelika obilica teh novčanic, pa emisijski zavod njih obtok lahko vsak čas zmanjša s prodajo javnih obveznic. Današnje gospodarstvo trpi predvsem radi dragega kredita. Obrestna mera je danes nezmogljiva. Z izdajanjem novega denarja potom javnih obveznic in s konverzijo javnih in privatnih dolgov pa bi se dala obrestna mera znižati prav gotovo na polovico sedanje — in delavnim slojem bi se nudil poceni kredit — za brezdelne rentierje pa je itak visoka obrestna mera naravnost krivica in zločin nad delavnim ljudstvom. S povečanim volumenom novčanic pa bi se dvignila kupna moč naroda. Danes pa je stvar ravno obratna. Dasi je verjetno denarja še sedaj zadosti na razpolago, ga dajejo finančni mogotci raje le majhen del na visoke obresti, namesto po možnosti vsega na nizke obresti.

Popolnoma prazen pa je tudi strah pred inflacijo (stalno preplačevanje dobrin), kajti emisijski zavod lahko vsak čas nudi za obligacije tako nizko ceno, da imetniki istih nehajo iste prodajati.

Politika cen, svobodna valuta in politika cenenege novca in kredita napravi domačo industrijo zmožno konkurence z inozemstvom na domačem in tujem trgu. Politika cenenege novca sloni na nazoru, da mora vsak pridobitni sloj v državi za potrebe notranjega gospodarstva in za za-

meno z inozemstvom dobiti toliko novca in na tak način, kakor mu ga je treba (kratko- ali dolgoročnega) — in kakor ga za svoje delo zasluži.

To so misli prof. Maceka, kako priti iz današnje težke krize. Ne more biti tedaj nobenega dvoma o tem, da je zato potrebna »transfuzija krvi« (t. j. povečanje volumena novčanic), katero je finančni kapital po načrtni deflaciji izsesal iz gospodarskega organizma.

Rešitev krize je torej le v načrtnem gospodarstvu. Zgrešeno pa bi bilo, če bi se izvedba tega poverila finančnemu kapitalu in bankam, ki so že zavohale, da se da zaslužiti »pare« in radi tega iščejo že kompromis s tem novim ekonomskim nazorom, — kakor je zgrešeno, da se je definitivna rešitev kmetijske zadolžitve poverila bankarjem, odn. ljudem, ki stoje na stališču: »Ne dotakni se sedanje vrednosti dinarja!« — in ki so mnenja, da se da razdolžitev enega stanu sploh izvesti brez rešitve celotne krize potom reorganizacije celega gospodarstva na čisto novi podlagi.

Židje in banke vladajo sedaj vsemu in nad vsemi: nad Evropo, prosveto, vso civilizacijo in socializmom. Posebno nad socializmom, ker hočejo z njegovo pomočjo izruvat s korenino krščanstvo in razrušiti krščansko kulturo.

Ko pa ničesar drugega ne preostane, razven anarhije — tudi tedaj bo na vrhuncu stal žid — kajti dočim on propoveduje socializem, sam s svojimi soplemenjaki ostaja itak izven njega.